

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 333/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť akad. mal. a soch. M. T., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 9 Cbi 3/05 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Obdo V 36/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť akad. mal. a soch. M. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2009 doručená sťažnosť akad. mal a soch. M. T., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 9 Cbi 3/05 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 1 Obdo V 36/2007. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 27. augusta 2009.

Zo sťažnosti a z priložených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľka podala v roku 2005 krajskému súdu žalobu proti žalovanému správcovi konkurznej podstaty na vylúčenie celého radu nehnuteľných vecí z konkurznej podstaty úpadcu Ž., s. r. o. (ďalej len „úpadca“). Zároveň uhradila súdny poplatok vo výške 3 000 Sk. Výzvou krajského súdu č. k. 9 Cbi 3/05-51 zo 4. marca 2005 bola sťažovateľka požiadaná uhradiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania vo výške 597 000 Sk. Sťažovateľka prípisom z 29. marca 2005 doručeným krajskému súdu 5. apríla 2005 požiadala krajský súd o vysvetlenie, ako dospel k sume súdneho poplatku vo výške 597 000 Sk. Poukázala pritom na skutočnosť, že podľa výpisu z obchodného registra hodnota základného imania úpadcu je 200 000 Sk, pričom sťažovateľka nemá vedomosť o tom, že by úpadca majetok, ktorý sa má vylúčiť z konkurznej podstaty, nadobudol do vlastníctva (čoho dôkazom je výpis z obchodného registra). Sťažovateľka je preto presvedčená, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku v čiastke 597 000 Sk nemá logické ani právne opodstatnenie. Správne mal byť a aj bol zaplatený súdny poplatok 3 000 Sk. Preto žiada poplatkovú výzvu zrušiť. Listom krajského súdu č. k. 9 Cbi 3/05-54 z 22. apríla 2005 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľky oznámené, že hodnota nehnuteľností, o ktoré v spore ide, je podľa znaleckého posudku 15 987 670 Sk. Súdny poplatok predstavuje 5 % z tejto hodnoty, avšak najviac 600 000 Sk. V danom prípade prichádza do úvahy maximálny súdny poplatok 600 000 Sk, z ktorého sťažovateľka uhradila 3 000 Sk, a preto ostáva uhradiť požadovaných 597 000 Sk. Po tom, ako bol sťažovateľke doručený tento list, požiadala o oslobodenie od súdneho poplatku. Výzvou krajského súdu č. k. 9 Cbi 3/05-59 z 15. júla 2005 jej bolo uložené dokumentovať osobné a rodinné pomery, príjmy z pracovného pomeru alebo sociálneho zabezpečenia za posledný polrok, príjmy z iných zdrojov, vlastníctvo k nehnuteľnostiam a iné aktíva, ako aj záväzky a iné okolnosti, ktoré by mohli vplývať na oslobodenie od súdneho poplatku, a to do 30 dní.

Uznesením krajského súdu č. k. 9 Cbi 3/05-60 zo 7. októbra 2005 sťažovateľke nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, keďže táto napriek výzve nedokumentovala svoje osobné, majetkové a zárobné pomery, pričom na výzvu súdu nijako nereagovala. Uznesenie bolo sťažovateľke doručené 14. októbra 2005.

Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka 31. októbra 2005 odvolanie, v ktorom vyjadrila názor, že zaplatením čiastky 3 000 Sk bola poplatková povinnosť splnená. Vyrubenie súdneho poplatku vo výške 600 000 Sk je nesprávne. Hodnota majetku úpadcu v deň vyhlásenia rozsudku bola 200 000 Sk, čoho dôkazom je výpis z obchodného registra. Táto hodnota majetku sa nezmenila a je stále rovnaká.

Uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Obo 369/05-68 z 12. decembra 2006 bolo potvrdené uznesenie krajského súdu č. k. 9 Cbi 3/05-60 zo 7. októbra 2005. Podľa názoru najvyššieho súdu bolo povinnosťou sťažovateľky doložiť svoje majetkové pomery, lebo bez toho nebolo možné posúdiť dôvodnosť jej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Napriek výzve krajského súdu však sťažovateľka žiadne potrebné doklady nepredložila. Preto nebolo možné jej majetkové pomery posúdiť a nezostalo iné, ako návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov nevyhovieť.

Proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 1 Obo 369/05-68 z 12. decembra 2006 podala sťažovateľka dovolanie datované 19. apríla 2007. Prípustnosť dovolania opierala o ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Trvala na tom, že súdny poplatok jej bol vyrubený nesprávne, keďže sporný majetok nikdy nebol vo vlastníctve úpadcu.

Uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Obdo V 36/2007-76 z 28. mája 2009 bolo dovolanie odmietnuté ako neprípustné. Bez súčinnosti účastníka konania všeobecný súd nemá možnosť získať informácie o pomeroch účastníka rozhodujúcich pre záver o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov. Ak sťažovateľka napriek výzve krajského súdu žiadané doklady nepredložila, krajský súd nemal možnosť posúdiť splnenie podmienok na poskytnutie oslobodenia od súdnych poplatkov. Krajskému súdu nemožno vytknúť, že za

tejto situácie sťažovateľke oslobodenie nepriznal, a nemožno vytknúť ani odvolaciemu súdu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Uznesenie bolo sťažovateľke doručené 29. júla 2009.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 9 Cbi 3/05 a najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 36/2007 (správne má byť zrejme sp. zn. 1 Obdo V 36/2007, pozn.) s tým, aby bolo uznesenie krajského súdu zo 7. októbra 2005 a uznesenie najvyššieho súdu z 28. mája 2009 zrušené. Žiada ďalej prikázať krajskému súdu konať a rozhodnúť vo veci sp. zn. 9 Cbi 3/05 neodkladne ako nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Požaduje tiež priznanie finančného zadost'učinenia za spôsobené priet'ahy a nespravodlivé rozhodnutie v sume 40 000 €, avšak iba v prípade, ak ústavný súd sťažovateľku neoslobodí od platenia súdnych poplatkov. Napokon sa domáha náhrady trov právneho zastúpenia v sume 289,462 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 9 Cbi 3/05 pre porušenie čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

V danom prípade proti uzneseniu krajského súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok. Preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam mal v odvolacom konaní najvyšší súd. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Pokiaľ v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 9 Cbi 3/05 sťažovateľka namieta aj zbytočné prietahy v konaní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, túto časť sťažnosti treba považovať za oneskorene podanú.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Konanie vedené krajským súdom sa ukončilo najneskôr doručením uznesenia č. k. 9 Cbi 3/05-60 zo 7. októbra 2005, k čomu došlo 14. októbra 2005. Vzhľadom na to sťažnosť ústavnému súdu odovzdaná na poštovú prepravu 27. augusta 2009 bola podaná oneskorene.

Odlíšná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 1 Obdo V 36/2007-76 z 28. mája 2009. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno uznesenie najvyššieho súdu hodnotiť ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené.

Sťažovateľka na jednej strane požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov, avšak na druhej strane odmietla reagovať na výzvu krajského súdu, aby dokumentovala svoje osobné, majetkové a zárobné pomery, hoci to bolo nevyhnutné pre posúdenie dôvodnosti jej žiadosti. Týmto nekonzistentným prístupom sama spôsobila, že jej žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov bola neúspešná. Správny je aj záver, podľa ktorého v rozhodnom období sa zo žalôb o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty platil percentuálne stanovený súdny poplatok vychádzajúci z hodnoty vecí, ktorých vylúčenia z konkurznej podstaty sa žalobca domáhal. Ak preto sťažovateľka požadovaný súdny poplatok nechcela uhradiť, jedinou možnosťou obrany bolo preukázať, že jej pomery nedovoľujú súdny poplatok uhradiť. Túto možnosť však sťažovateľka dôsledne nevyužila.

Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdne konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v rámci dovolacieho konania vedeného najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Obdo V 36/2007 poukazuje na skutočnosť, že sťažnosť bola síce podaná v dvojmesačnej zákonnej lehote, avšak už v dobe, keď najvyšší súd dovolacie konanie ukončil a jeho uznesenie bolo už sťažovateľke doručené. Sťažovateľka sa teda obrátila na ústavný súd v čase, keď už namietané zbytočné prietahy v konaní skončili. Neexistoval už stav neistoty o uplatňovaných právach sťažovateľky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2009